

Hodowla
i Chów

BYDŁA

11

CZASOPISMO POLSKIEJ FEDERACJI HODOWCÓW BYDŁA I PRODUCENTÓW MLEKA
UKAZUJE SIĘ OD 1948 r.

LISTOPAD 2021 | CENA 10,60 ZŁ (W TYM 8% VAT) | PL ISSN 1898-987X

Co dalej
z **ANTYBIOTYKAMI**
w hodowli zwierząt?

INDEKS EKONOMICZNY

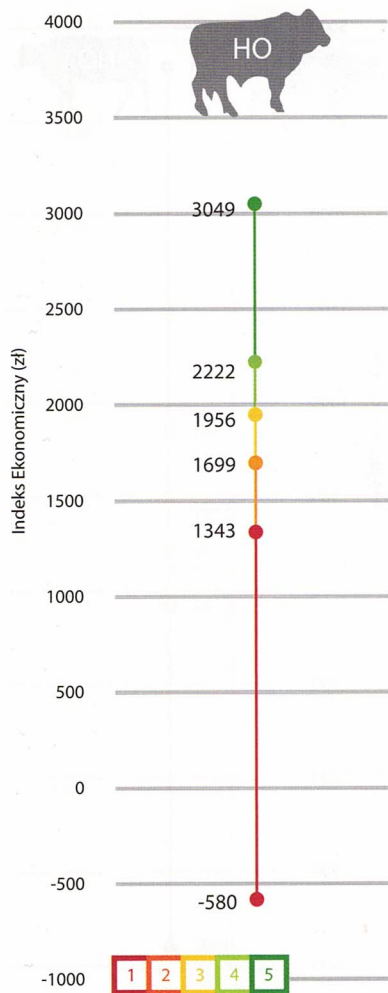
ANALIZA OCENY Z SIERPNIA 2021 R.

ANNA SIEKIERSKA, NA PODSTAWIE DANYCH Z CENTRUM GENETYCZNEGO PFHBiPM

Blisko dwuletnia obecność Indeksu Ekonomicznego w hodowli polskiego bydła holsztyńsko-fryzyjskiego daje możliwość właścicielom stad krów tej rasy spojrzeć na selekcję i pracę hodowlaną przez pryzmat potencjalnych efektów finansowych wynikających z tych działań.

Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka szeroko udostępnia informacje o Indeksie Ekonomicznym, również przez stronę Centrum Genetycznego, gdzie w rankingach buhajów dostępnych na rynku można wybrać osobnika najbardziej interesującego nas nie tylko ze względu na jego pozycję na liście, ale też pod kątem rodzaju nasienia, którego zamierzamy użyć (w wersji konwencjonalnej lub seksowane). Każdy z genotypujących hodowców może w podsumowaniu genotypowania dla swojego stada znaleźć informację o indywidualnej wartości IE dla każdej zgenotypowanej sztuki i średniej dla wszystkich, a to jest podstawa do wyciągania wniosków. Dla hodowców bardziej przywiązanych do papierowych raportów IE jest parametrem ujętym w zestawieniu o nazwie RW

Zakresy wartości Indeksu Ekonomicznego (zł) 1578 dostępnych buhajów odmiany HO (wg stanu na 30.08.2021). Jeden kolor obejmuje 20% zwierząt (323 buhaje)

Indeksy. Sytuacja ekonomiczna całej gospodarki, choć przedstawiana różnie, w zależności od opcji politycznej, wpływa w jednakowym stopniu na poszczególne jej gałęzie. Rolnictwo też boleśnie odczuwa stale rosnącą inflację i hodowcy muszą się niezle nagimnastykować, aby utrzymać płynność finansową swojego biznesu. Dlatego każdy element, nawet najmniejszy, mogący poprawić opłacalność – w tym wypadku hodowli – jest godny, aby go wziąć pod uwagę i nie pomijać na żadnym etapie działania. Istotne staje się też poszukiwanie nowych kierunków sprzedaży

mleka związane z rozwojem produkcji artykułów mleczarskich należących do tzw. niszy rynkowej, co może dać wyższe przychody ze sprzedaży surowca do ich wytwarzania. Margines na obniżanie kosztów produkcji mleka mocno się skurczył, a niektórzy hodowcy już go w ogóle nie widzą, warto więc wziąć pod uwagę dłuższą perspektywę czasową, jakiej wymaga osiągnięcie zysku metodami hodowlanymi. Z nadzieją, że przetrwamy do lepszych czasów. Tak więc kierowanie się wartościami Indeksu Ekonomicznego przy wyborze zwierząt na remont stada i buhajów do kojarzeń jest niezwykle ważne. Trzeba jednak pamiętać, że indeks ten jest obliczany dla tych samic, które są objęte oceną wartości hodowlanej i posiadają oszacowany indeks PF.

BUHAJE ODMIANY CZARNO-BIAŁEJ – TOP 100 OCENY

Średnia wartość Indeksu Ekonomicznego 100 pierwszych buhajów w rankingu wynosi 2738 zł, przy średniej dokładności 0,63. Średnia ta wzrosła w porównaniu z sezonem kwietniowym o 43 zł, za to o 12 zł zmalała różnica między buhajem pierwszym a będącym na setnej pozycji, która wyniosła 424 zł.

Zdetronizowany w tej kategorii został Rioaveso na rzecz innego, młodszego o rok niemieckiego rozplodnika Springsteen, którego potencjał genetyczny wyrażony IE wyniósł 3049 zł. W pierwszej setce figuruje już pięć polskich buhajów, a są to urodzone w 2020 r.: na miejscu 9. – Danko Agar, którego IE = 2884 zł; na miejscu 14. – Promotor z IE = 2836 zł; na pozycjach 28. i 30. – Danko Alians i Danko Adel z IE = 2776 zł i 2775 zł oraz znany już wcześniej Danko Zoom, urodzony w 2019 r., który zajmuje na liście 33. miejsce, a więc awansował o pięć oczek, z IE = 2764 zł. Warto podkreślić, że polskie buhaje mają najwyższą średnią wartość IE (2807 zł) spośród buhajów znajdujących się na top 100, które pochodzą z dziesięciu krajów świata.

Najliczniej w top 100 występują rozplodniki z Niemiec (42%) i USA (33%), co nie zmieniło się od poprzedniego sezonu, i nadal niemieckie rozplodniki mają wyższy średni IE (2745 zł) od amerykańskich (2733 zł). Jednak różnica jego średniej wartości zmalała w stosunku do wcześniejszej, wynoszącej 63 zł, do zaledwie 12 zł na korzyść tych pierwszych. Trzecią, najliczniejszą grupę stanowią buhaje z Niderlandów (6% liczby buhajów) ze średnią wartością IE niższą zarówno od niemieckich i amerykańskich, jak i polskich buhajów – 2697 zł. Na listę najlepszych rozplodników w sezonie 2021.2 trafiły 3 buhaje z wyceną na córkach, a pozostałych 97 rozplodników ma ocenę genomową. W sezonie 2021.2 do rankingu top 100 weszło całkiem sporo, bo 19 nowych buhajów, a 50 utrzymało się w pierwszej setce od poprzedniej wyceny.

BUHAJE ODMIANY CZARNO-BIAŁEJ – DOSTĘPNE NA KRAJOWYM RYNKU

Nadal zwiększa się liczba buhajów odmiany HO dostępnych na rynku, które poddano analizie według ocen udostępnionych na 30.08.2021 r. Tym razem analizowana grupa liczy 1578 rozplodników, a więc o 109 więcej niż w kwietniu bieżącego roku. Wzrosła też o 21 zł, do poziomu 1760 zł, średnia wartość Indeksu Ekonomicznego w tej grupie buhajów. Niestety, pogłębiła się różnica między dostępnym na naszym rynku buhajem z najwyższym i najniższym IE o kolejne 11 zł (wynosi 3629 zł).

O 59 zł wzrosła przeciętna wartość IE 20% najlepszych dostępnych buhajów odmiany HO, która zawiera się w przedziale od 2222 zł do 3049 zł, co średnio daje 2440 zł. Na wykresie są to buhaje oznaczone kolorem zielonym. Najbardziej zróżnicowana jest grupa 20% najsłabszych buhajów, oznaczona na wykresie kolorem czerwonym. Różnica między rozplodnikiem najwyższej notowanym w tej grupie a najsłabszym wynosi 1923 zł, przy średniej wartości IE = 942 zł. Wybierając buhaje z tej grupy, trze-

ba mieć świadomość, jak bardzo różnią się między sobą potencjałem genetycznym i jak mogą w przyszłości rzutować na efekty ekonomiczne osiągnięte w stadzie. Sytuację w tym zakresie pokazuje wykres zamieszczony poniżej.

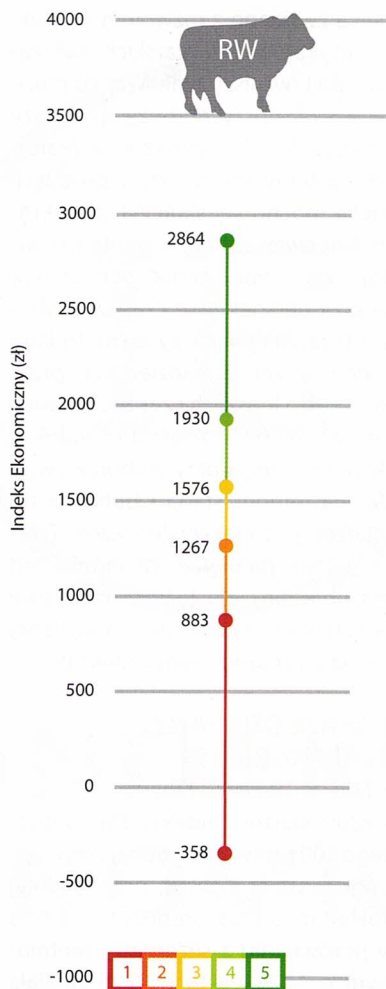
BUHAJE ODMIANY CZERWONO-BIAŁEJ – TOP 100 OCENY

W sezonie 2021.2 odnotowaliśmy wzrost o 36 zł średniej wartości Indeksu Ekonomicznego w grupie top 100 buhajów odmiany RW, a wyniosła ona 2201 zł. Podczas gdy pierwszy na liście buhaj osiągnął IE = 2864 zł, to zamykający czołówkę rozplodnik ma IE = 1987 zł, co powiększa różnicę między nimi do 877 zł, czyli o kolejne 93 zł więcej niż w poprzednim sezonie. W rankingu top 100 rozplodników odmiany czerwono-białej znalazło się w tym sezonie 18 nowych buhajów. Tylko 2 są ocenione na córkach, 98 zaś to młode genomowe buhaje.

Podobnie jak w poprzednim sezonie na czele rankingu top 100 stanął czeski buhaj Bord Red, urodzony w 2019 r., z indeksem IE = 2864 zł – lepszym od poprzednika o 96 zł. Wysoki IE lidera top 100 odmiany RW powoduje, że o 65 zł (do 185 zł) spadła także różnica między najlepszymi buhajami obu odmian barwnych. Na liście 100 najlepszych buhajów odmiany RW w tym sezonie nadal liczebnie dominują osobniki urodzone w Niemczech (51%), ale holenderskie rozplodniki, stanowiące 37%, przewyższyły je pod względem średniej wartości IE aż o 56 zł.

BUHAJE ODMIANY CZERWONO-BIAŁEJ DOSTĘPNE NA KRAJOWYM RYNKU

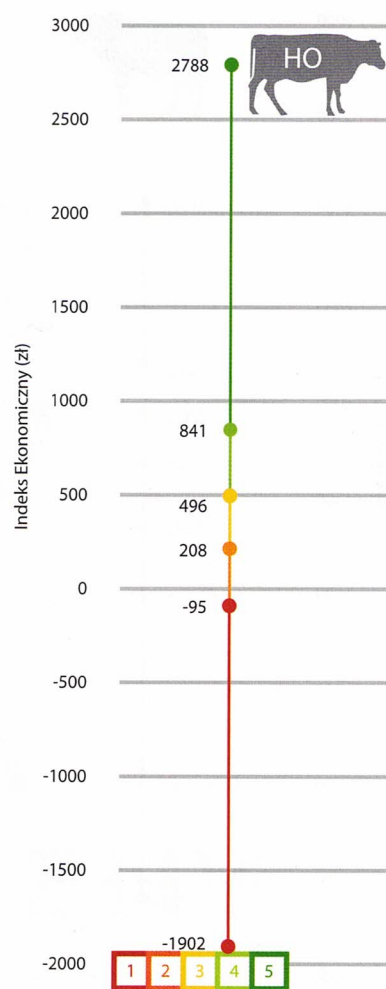
Analiza w sezonie 2021.2 obejmuje tylko o 5 buhajów więcej niż w sezonie poprzednim, tj. 267 sztuk. Średnia wartość Indeksu Ekonomicznego dla tych rozplodników jest niższa o 8 zł i wynosi 1385 zł. O ile ten spadek nie jest duży, o tyle znacznie bardziej niepokojący jest wzrost różnicy między

Zakresy wartości Indeksu Ekonomicznego (zł) 267 dostępnych buhajów odmiany RW (wg stanu na 30.08.2021). Jeden kolor obejmuje 20% zwierząt (54 buhajów)

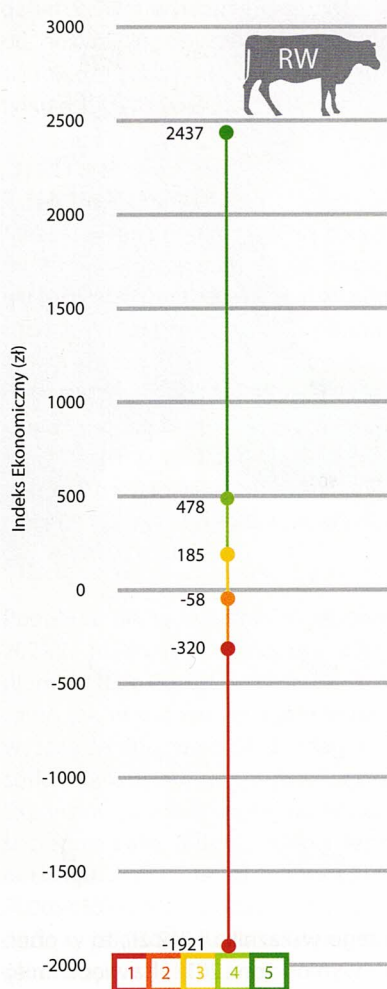
najlepszym a najslabszym buhajem dostępnym na rynku, która zwiększyła się o 765 zł i wynosi obecnie 3222 zł. Podczas gdy w kwietniowym sezonie nie notowaliśmy na rynku nasienia buhajów odmiany RW z ujemną wartością IE, to w aktualnym sezonie takie znów się pojawiło, co widać na wykresie poniżej.

Przeciętna wartość IE w grupie najlepszych 54 dostępnych buhajów odmiany RW, stanowiących 20% stawki, które są oznaczone na wykresie kolorem ciemnozielonym, nieznacznie wzrosła i wynosi 2145 zł. W dolnej

Zakresy wartości Indeksu Ekonomicznego 343 402 krów żyjących odmiany czarno-białej posiadających OWH (wg stanu na 30.08.2021). Jeden kolor obejmuje 20% zwierząt (68 680 krów)

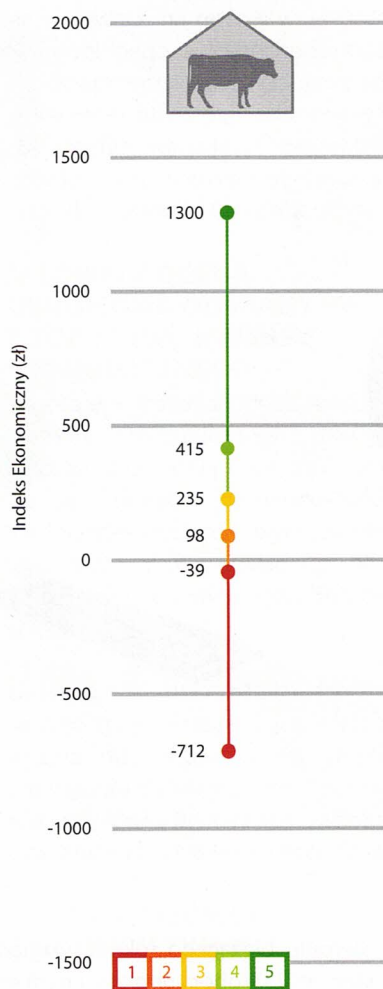
części wykresu umieszczono 20% najslabszych buhajów, oznaczonych kolorem czerwonym, a średnia wartość IE w tej grupie wynosi 563 zł. Mimo obecności sztuk z ujemnym IE, które tę wartość zaniżają, średnia dla najslabszych rozplodników, po które mogą sięgnąć nasi hodowcy, utrzymuje się na poziomie podobnym jak w sezonie kwietniowym i wynosi 563 zł. Potencjalnemu nabywcy zawsze przed zainwestowaniem w takie nasienie powinno się w głowie zapalić czerwone światełko: czy to jest na pewno dobra inwestycja?

Zakresy wartości Indeksu Ekonomicznego 11 875 krów żyjących odmiany czerwono-białej posiadających OWH (wg stanu na 30.08.2021). Jeden kolor obejmuje 20% zwierząt (2375 krów)

KROWY ODMIANY CZARNO-BIAŁEJ OBJĘTE OCENĄ WARTOŚCI HODOWLANYCH

Analiza wartości Indeksu Ekonomicznego samic w sezonie 2021.2 została przeprowadzona dla 343 402 żyjących krów ze znanymi wartościami hodowlanymi (wg stanu na 30.08.2021 r.), co stanowi o 4083 sztuki mniej niż w sezonie poprzednim. Jest to skutkiem niekorzystnego trendu – występującego już od ponad roku, związanego najbardziej z COVID-19, ale nie tylko, a nasilającego się w miesiącach letnich – uby-

Wykres średnich wartości Indeksu Ekonomicznego w 11 707 stadach krów rasy polskiej holsztyńsko-fryzyskiej (wg stanu na 30.08.2021). Jeden kolor obejmuje 20% stad (2341 stad)

wania obór spod oceny wartości użytkowej. I choć stale nowi klienci przystępują do współpracy z Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka, a globalny ubytek krów nie jest tak bardzo drastyczny, to jednak spod oceny wychodzą obory, w których krowy miały już skompletowane rodowody i były dla nich szacowane wartości hodowlane. Natomiast krowy w nowo przybywających oborach najczęściej nie mają znanego rodowodu, dlatego bilans sztuk w ocenie wartości hodowlanych jest jeszcze bardziej ujemny niż w ocenie wartości użytkowej.

Patrząc na wyniki analizy, można by wywnioskować, że ubywają krowy z nie najlepszymi rezultatami i o niższym potencjale genetycznym, gdyż średnia wartość IE dla krów z ocenionym PF systematycznie rośnie – podniosła się o kolejne 44 zł, do poziomu 372 zł. Dla najlepszej czarno-białej krowy odnotowano imponujący IE wynoszący 2788 zł. Jest nią pierwiastka Ozga PL005420458288. Pierwszą setkę zamyka krowa Willana 1994 z IE = 2195 zł. Nadal jednak, jak pokazuje nasza analiza, ponad 20% krów w populacji odmiany HO posiadających oszacowane wartości hodowlane może powodować straty zamiast zysków. Różnica w potencjalnym zysku za laktację, jaki może przynieść najlepsza i najłabsza krowa odmiany HO, wynosi 4690 zł.

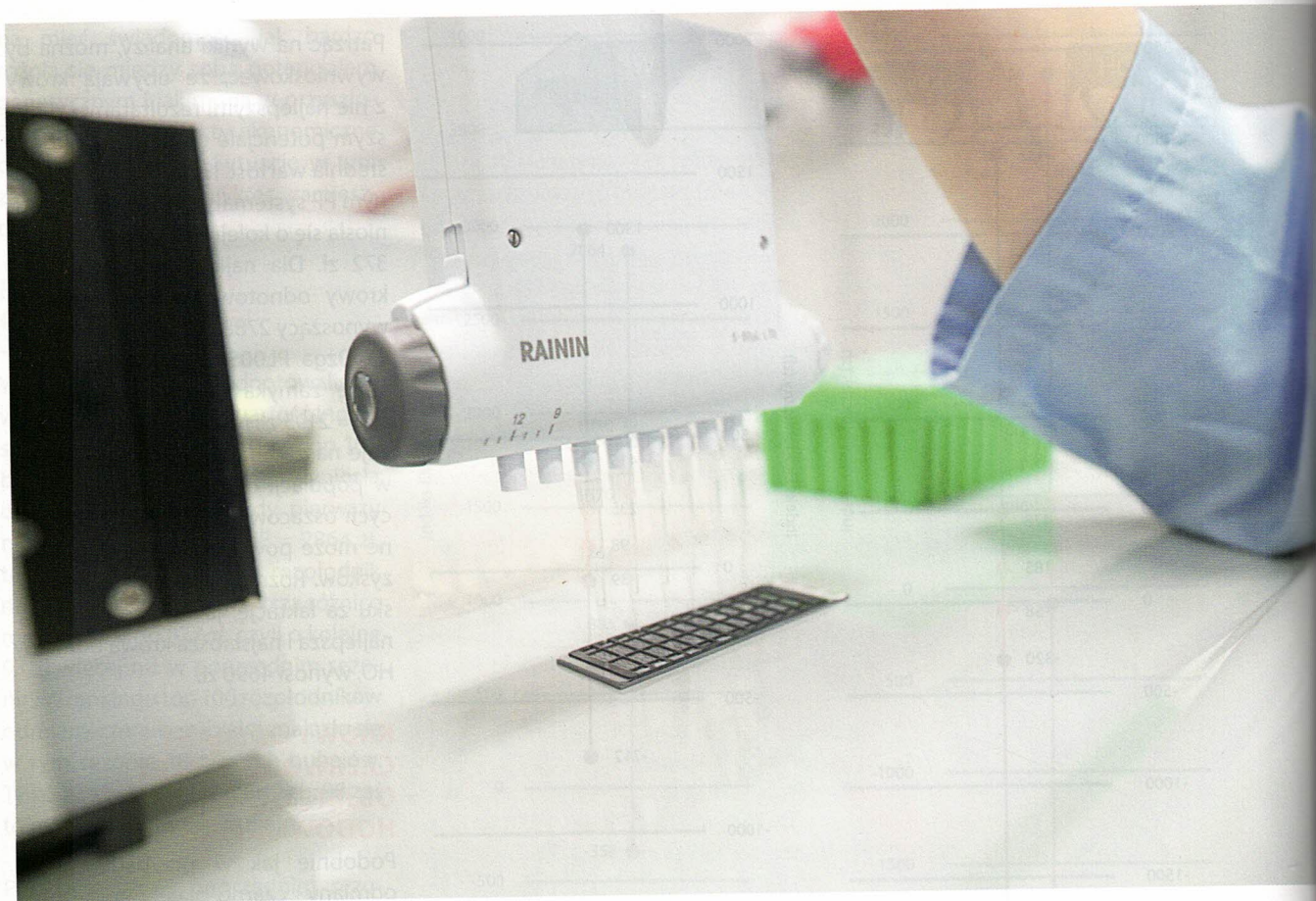
KROWY ODMIANY CZERWONO-BIAŁEJ OBJĘTE OCENĄ WARTOŚCI HODOWLANYCH

Podobnie jak w przypadku krów odmiany czarno-białej w sezonie 2021.2 również grupa krów odmiany czerwono-białej aktualnie objętych oceną wartości hodowlanych nieco zmalała (o 334 sztuki), więc analizie Indeksu Ekonomicznego poddano 11 875 sztuk. Zanotowano blisko 83-procentowy przyrost średniej wartości IE w tej grupie. Indeks najlepszej krowy odmiany RW także wzrósł (o 116 zł) i wynosi 2437 zł. Uzyskała go, podobnie jak w odmianie HO pierwiastka Laura PL005397938745, która jest też liderką pod względem indeksu PF w populacji odmiany RW. Niestety, tę najlepszą krowę nadal dzieli duża różnica od krowy z najniższym IE – jest to 4358 zł. Krowy należące do grupy 20% najwyższej ocenionych odmiany czerwono-białej uzyskują IE na poziomie co najmniej 478 zł.

CHARAKTERYSTYKA STAD KRÓW RASY PHF

Tempo spadku ilości obór z co najmniej pięcioma krowami rasy PHF posiadającymi ocenę wartości hodowlanych utrzymuje się na podobnym poziomie jak w poprzednim sezonie.

Analizę wykonaną w sierpniu bieżącego roku odnosimy do 11 707 stad (o 233 obory mniej niż w kwietniu br.). Zauważyć trzeba, że w sezonie 2021.2 łączna liczba krów znajdujących się w oborach spełniających założenia analizy jest mniejsza o 4719 sztuk. W charakterystyce stad w sierpniu 2021 ujęte zostały informacje o 348 495 krowach rasy PHF mających oceny wartości hodowlanych. Przełożyło się to na dalszy wzrost średniej wartości Indeksu Ekonomicznego w stadach rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej, wynoszący 39 zł. Tak więc przeciętna wartość IE dla stada wynosi aktualnie 189 zł. Przyrost średniej wartości tego indeksu dla stada wynoszący 26% w ciągu sezonu pozwala sądzić, że spory wpływ na to mają wchodzące do produkcji pierwiastki remontowe, które prezentują wyraźnie wyższy potencjał genetyczny niż starsze krowy.

Nadal jednak występuje duże zróżnicowanie między stadami. Hipoteza postawiona przeze mnie wcześniej, mówiąca o wychodzeniu spod oceny najsłabszych krów, zdaje się mieć potwierdzenie w tej części analizy. Gdy bowiem spojrzymy na różnicę między stadem z najlepszym IE (1300 zł) a stadem najsłabszym pod

względem tego wskaźnika (-712 zł), to w obecnym sezonie wyniosła ona 2012 zł, a więc zmniejszyła się o 422 zł w porównaniu z kwietniem bieżącego roku. Wzrosła też o 52 zł średnia wartość IE stada zamykającego 20% najlepszych stad, która wynosi obecnie 415 zł. Hodowcy po otrzymaniu raportu hodowlanego RW Indeksy mogą zatem porównać, gdzie na tej drabince znajduje się ich stado.

JAŁÓWKI Z OCENĄ GENOMOWĄ ODMIANY HO Z TOP 100 WG INDEKSU EKONOMICZNEGO

W aktualnym sezonie utrzymuje się tendencja wzrostu średniej wartości Indeksu Ekonomicznego jałówek z pierwszej setki. Przyrost średniej indeksu nie był tak dynamiczny jak w poprzednim sezonie, bo o 40 zł. Średni IE top 100 jałówek odmiany HO wynosi 2692 zł. W tym sezonie indeks liderki rankingu wyniósł 3105 zł, więc był niższy o 60 zł niż poprzednio. Dało to jej przewagę nad jałówką zamykającą pierwszą setkę w wysokości 537 zł. Wśród pierwszych 25 jałówek z listy top 100 zróżnicowanie wartości IE zmniejszyło się do 347 zł. Tak więc górna ćwiartka tego rankingu zajmują jałówki z coraz bardziej wyrównanym i wysokim potencjałem

genetycznym wyrażonym IE. Jałówki od pozycji 26. do 100. także różnią się między sobą tym wskaźnikiem już tylko o 190 zł.

OJCOWIE JAŁÓWEK Z NAJWYŻSZYM IE

Jałówki w rankingu top 100 są córkami 25 buhajów. Podobnie jak w poprzednim sezonie dominują w nim córki 14 amerykańskich rozplodników, a jest ich 46 sztuk. 38 jałówek to córki 6 niemieckich buhajów. Trzecim krajem pochodzenia ojców jałówek z listy top 100 są Niderlandy – 4 rozplodniki (i 8 jałówek). Jeden kanadyjski buhaj jest ojcem 8 jałówek występujących w rankingu.

Podobnie jak w kwietniu w sezonie 2021.2 najliczniej występują córki niemieckiego Garetta – 20 sztuk. I tak samo jak w wiosennej wycenie najwyższą średnią wartość IE osiągnęły córki kanadyjskiego reproduktora Expansion (o 100 zł więcej niż wynosi średnia całej grupy). Liderka tego rankingu, z IE = 3105 zł, jałówka Stat PL005435512906, urodzona 1 marca 2020 r., jest córką tego właśnie rozplodnika.

HODOWCY NAJBARDZIEJ EKONOMICZNYCH JAŁÓWEK

Sztuki znajdujące się w tym zestawieniu są własnością 37 hodowców. 33% najlepszych pod względem IE genomowo ocenionych jałówek wywodzi się ze stad trzech właścicieli. Są to: KR Kietrz sp. z o.o. (14 jałówek ze średnim IE = 2660 zł), DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. (11 jałówek ze średnim IE = 2686 zł) i HZiNR Polanowice sp. z o.o. (8 jałówek ze średnim IE = 2715 zł).

WOJEWÓDZTWA Z NAJLEPSZYMI JAŁÓWKAMI

Jałówki genomowe zajmujące 100 pierwszych pozycji na liście są urodzone w stadach zlokalizowanych w 10 województwach naszego kraju. Najliczniej występują te urodzone w Wielkopolsce (32 sztuki) i w Kujawsko-Pomorskiem (24 sztuki). 16 jałówek z listy top 100 urodziło

się w stadach na terenie województwa opolskiego, a 11 pochodzi z zachodniopomorskiego. Podobnie jak w kwietniu bieżącego roku najwyższą średnią wartość IE prezentują jałówki z województwa podlaskiego (6 sztuk ze średnim IE = 2802 zł).

JAŁÓWKI Z OCENĄ GENOMOWĄ ODMIANY RW Z TOP 100 WG INDEKSU EKONOMICZNEGO

Wzrostowy trend średniej wartości Indeksu Ekonomicznego jałówek z oceną genomową zauważalny jest też w odmianie czerwono-białej. Średni indeks tych topowych jałówek wynosi 1802 zł, przy dokładności oceny na poziomie 0,66 (więcej o 56 zł niż w kwietniu).

Liderka zestawienia została oceniona na 2293 zł i wartość jej IE jest o 491 zł wyższa niż średnia w tej grupie. Zmniejszyła się różnica tego indeksu między jałówką otwierającą i zamykającą ranking i aktualnie wynosi 720 zł.

OJCOWIE JAŁÓWEK Z NAJWYŻSZYM IE

Jałówki w rankingu top 100 odmiany czerwono-białej pochodzą po 33 buhajach. W tym sezonie najwięcej na liście (49) jest córek holenderskich rozplodników (12 ojców z NL), 14 buhajów z Niemiec to ojcowie 39 jałówek, 5 pochodzących z USA ma w rankingu 9 swoich córek, buhaj duński jest ojcem 2 jałówek, a pochodzący z Francji – ojcem 1 jałówki. Najwięcej w rankingu córek mają holenderskie buhaje Mohito (14 jałówek) i Solitair P (10 jałówek). Natomiast średnio najwyższą wartość IE mają 2 córki niemieckiego buhaja Passage (IE = 1983 zł), które przewyższają średnią wszystkie analizowane jałówki odmiany RW o 181 zł. Laura PL005425566186 z IE = 2293 zł to córka tego buhaja.

HODOWCY NAJBARDZIEJ EKONOMICZNYCH JAŁÓWEK

Wśród 15 hodowców, których jałówki figurują w rankingu top 100 odmiany RW, zdecydowana większość należy

do trzech właścicieli, których stada zlokalizowane są w województwach opolskim i dolnośląskim: OHZ „Głogówek” sp. z o.o. (43 jałówki ze średnim IE = 1831 zł), OHZ Przerzeczyn-Zdrój sp. z o.o. (24 jałówki ze średnim IE = 1788 zł), SK Prudnik sp. z o.o. (17 jałówek ze średnim IE = 1777 zł). ✖

REKLAMA

**SKUP BYDŁA RZEŹNEGO
SPRZEDAŻ CIELĄT**

Byk HF	8,80 - 9,20
Byk MM	9,20 - 9,80
Byk M	9,80 - 10,50
Jał HF	7,50 - 8,00
Jał M	8,50 - 9,00
Krowa do	7,20

ZADZWOŃ

508 223 035

601 450 997

www.bydlo-technik.pl